

Teismui pateiktas ieškinys dėl Sporto rūmų rekonstrukcijos - Respublika.lt

respublika.lt/lt/naujienos/lietuva/kitos_lietuvos_zinios/teismui_pateiktas_ieskinys_del_sporto_rumu_rekonstrukcijos

2019 balandžio mėn. 15 d. 16:10:35

Lukas Blekaitis, Elta

Vilniaus miesto apylinkės teismui pateiktas prevencinis ieškinys, kuriuo prašoma užkirsti kelią rekonstrukcijos darbams Vilniaus koncertų ir sporto rūmų teritorijoje ir „toku būdu išniekinti Senąsias Šnipiškių žydų (Piramonto) kapines ir po pamatais likusius palaikus“, praneša Europos žmogaus teisių fondas (EŽTF). Tuo metu Turto banko generalinis direktorius Mindaugas Sinkevičius tikina, kad projektiniams pasiūlymams pritarė Europos žydų kapinių išsaugojimo komitetas.

 1 nuotr.

Asociatyvi redakcijos archyvo nuotr.

Kaip teigiama EŽTF pranešime, aktyvūs žydų bendruomenės nariai ir juos palaikantys asmenys kelerius metus mėgino rasti kompromisą ir atkreipti valdžios institucijų dėmesį, kad šis projektas esą neprisidės prie Lietuvos reputacijos gerinimo.

„Tikėtina, kad dauguma sąmoningų visuomenės atstovų atsisakys lankytis šioje vietoje žinant pastato istoriją ir visas aplinkybes“, - rašoma pranešime.

Anot EŽTF, 2015 m. Vyriausiasis Lietuvos rabinas pareiškė, kad nė vienas neturi teisių į didžiųjų Izraelio išminčių kapus senosiose Vilniaus žydų kapinėse. 2016 m. vilnietė Rūta Bloštein inicijavo peticiją „Prašome perkelti naujojo Vilniaus koncertų ir sporto rūmų projektą iš senųjų žydų kapinių į kitą vietą“, kurią, pasak EŽTF, iki dabar jau pasirašė daugiau kaip keturiasdešimt penki tūkstančiai asmenų. 2017 m. prezidentei buvo pateiktas dvylikos kongresmenų laiškas, kuriuo raginama Lietuvos Vyriausybę atsisakyti pastato pritaikymo konferencijų centrui bei neliesti senųjų Šnipiškių žydų kapinių, toliau vadinama EŽTF.

„Visi žydų bendruomenės veiksmai buvo ignoruojami valdžios ir liko be atsako. Jau šiemet Turto bankas planuoja skelbti Vilniaus kongresų centro nuomos konkursą, o prieš tai suorganizavo nuomos dokumentų viešąjį aptarimą, kuriame dalyvavo ir pareiškėjai. Susitikimo metu buvo akivaizdu, kad nėra keliamas klausimas dėl pastato rekonstrukcijos darbų galimumo ant kapinių ir po pastatu esančių palaikų“, - rašoma EŽTF pranešime.

Prevencinį ieškinį teismui, EŽTF teigimu, pateikė Izraelyje gyvenantis žydų kilmės asmuo (litvakas), kurio protėviai palaidoti Vilniuje būtent toje vietoje, kurioje planuojami rekonstrukcijos darbai. Šioje byloje teismo prašoma įvertinti faktą, kad šis teisinis ginčas nekiltų, jei tai būtų ne žydų, tautinės ir religinės mažumos, o katalikų kapinės.

„Dabar toje teritorijoje, kurioje yra Senosios kapinės ir Sporto rūmų pastatas, yra nesutvarkyta teritorija. Žmonės čia užkandžiauja, žaidžia su vaikais, spardo futbolo kamuolį, organizuoja susitikimus ir vedžioja šunis. Daugumai žmonių yra nežinoma, kad viską tą daro ant kapų ir kadaise čia gyvenusių žydų palaikų. Planuojama, kad Sporto rūmai veiks kaip konferencijų ir koncertų salė, t. y. žmonės šoks, vartos alkoholį, eis linksmintis ant žydų kilmės buvusių vilniečių kapų. Visi planuojami darbai, taip pat visa technika dirbs tarp palaidotų asmenų kaulų“, - rašoma EŽTF pranešime.

Bylą koordinuojančio EŽTF nuomone, ši byla yra vienas iš pavyzdžių, kad privaloma laikytis tarptautinių standartų. Kapinių senumas, jų akivaizdus apleidimas arba jų būklė nesumažina valstybės pareigos užtikrinti tinkamą apsaugą žydų kapinių ir siekį išsaugoti masinių kapų vietas. EŽTF tikisi, kad teismui paduotas ieškinys bus pirmas žingsnis teisingumo atkūrimo link ir Vilniaus žydų Šnipiškių senųjų kapinių ir šalia jų palaidotų išsaugojimo.

Turto banko generalinis direktorius M. Sinkevičius teigė, kad žinodami projekto jautrumą, Turto banko atstovai reguliariai susitinka su Lietuvos žydų bendruomene.

„2009 metais buvo nustatytos kapinių ribos ir pasirašytas susitarimas (protokolas) dėl kapinių ribų ir darbų vykdymo kapinėse. Vėliau, 2016 m., buvo parengti projektiniai pasiūlymai, kuriems pritarė Europos žydų kapinių išsaugojimo komitetas, ir pagal kuriuos mes vykdome tolesnius darbus.

Vykdamt susitarimą ir geros valios praktiką, tose teritorijų vietose, kur buvo kapinės, nebus atliekami rangos darbai ir ieškoma būdų, kaip įamžinti kapines. Rekonstruotame Kongresų centre taip pat yra numatyta žydų paveldo įamžinimo vieta“, - situaciją komentavo M. Sinkevičius.

Pasak jo, daugelis teiginių, pateiktų tiek viešai, tiek ieškinyje, prasilenkia su tiesa, yra manipuliatyvūs ir, Turto banko vertinimu, kurstantys tautinę nesantaiką, bet kokiomis priemonėmis siekiant dėmesio Europos žmogaus teisių fondui.

„Telioka apgailestauti, kad kelių žmonių organizacija renkasi tokias priemones ir pamina sėkmingą dviejų kultūrų bendradarbiavimą“, - teigė Turto banko generalinis direktorius.

ELTA primena, kad Turto bankas teigia, jog įgyvendinus Vilniaus kongresų centro projektą, bus ne tik išsaugotas unikalus kultūros paveldo vertybės objektas, bet ir sukurtas universalus tarptautinius standartus atitinkantis kultūros ir konferencijų centras.

Šių buvusių Vilniaus koncertų ir sporto rūmų rekonstrukciją Vyriausybė pripažino valstybei svarbiu ekonominiu projektu. Rekonstrukcijai nutarta skirti iki 29 mln. eurų. Projektas bus įgyvendinamas naudojantis valstybės biudžeto, valstybės išteklių fondų bei paskirtojo vykdytojo lėšomis.

Pernai lapkričio viduryje Turto bankas paskelbė, kad Kongresų centro rekonstrukcijos techninį projektą rengs keturių bendrovių grupė, kurią sudaro bendrovės „Archimėnai“, Projektavimo ir restauravimo institutas, „Vilniaus architektūros studija“ ir Sigitas Kuncevičiaus projektavimo firma. Sutarties vertė - beveik 722,4 tūkst. eurų su PVM.

Rekonstrukcijos pabaigos terminas dėl stringančių viešųjų pirkimų procedūrų Vyriausybės sprendimu atidėtas porai metų, iki 2021 m.

